

ОГРАНАК
САНУ
У НИШУ

Univerzitet u Nišu
Fakultet umetnosti
u Nišu

Univerzitet u Nišu
Fakultet umetnosti u Nišu
Srpska akademija nauka i umetnosti
Ogranak SANU u Nišu

X НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП
СА МЕДУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ
BALKAN ART FORUM 2022

Niš, 7–8. oktobar 2022.

УМЕТНОСТ И КУЛТУРА ДАНАС:
ИНТЕРАКЦИЈА

Balkan Art
Forum

KNJIGA
APSTRAKATA

BOOK OF
ABSTRACTS

University of Niš,
Faculty of Arts in Niš
Serbian Academy of Sciences and Arts
Branch of SASA in Niš

X NATIONAL SCIENTIFIC FORUM
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
BALKAN ART FORUM 2022

Niš, 7–8th October 2022

ART AND CULTURE TODAY:
INTERACTION

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU
SRPSKA AKADEMIJA NAUKA I UMETNOSTI
OGRANAK SANU U NIŠU

X NACIONALNI NAUČNI SKUP
SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM
Balkan Art Forum 2022

Niš, 7–8. oktobar 2022.

UMETNOST I KULTURA DANAS:
INTERAKCIJA

KNJIGA APSTRAKATA

Balkan Art Forum

UNIVERSITY OF NIŠ
FACULTY OF ARTS IN NIŠ
SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS
BRANCH OF SASA IN NIŠ

X NATIONAL SCIENTIFIC FORUM
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
Balkan Art Forum 2022

Niš, 7 – 8th October 2022

ART AND CULTURE TODAY:
INTERACTION

BOOK OF ABSTRACTS

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Održavanje naučnog skupa BALKAN ART FORUM 2022: UMETNOST I KULTURA DANAS – INTERAKCIJA podržalo je Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU
SRPSKA AKADEMIJA NAUKA I UMETNOSTI
OGRANAK SANU U NIŠU

BARTF 2022
Niš, 7 – 8. oktobar 2022.

X nacionalni naučni skup sa međunarodnim učešćem

**UMETNOST I KULTURA DANAS:
INTERAKCIJA**

Niš, 2022.

PROGRAMSKI ODBOR / PROGRAM COMMITTEE

- **Dr Tijana Borić**, vanredni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, predsednik;
- **Dr um. Milena Injac**, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član;
- **Mr Katarina Đorđević**, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član;
- **Akademik Svetislav Božić**, redovni član Srpske akademije nauka i umetnosti, Republika Srbija, član;
- **Dr Melita Milin**, naučni savetnik Muzikološkog instituta u penziji, Republika Srbija, član;
- **Dr Laura Dimitrova**, redovni profesor Univerziteta „Sv. Kliment Ohridski“ u Sofiji, Republika Bugarska, član;
- **Stefan Altakov**, redovni profesor Univerziteta „Sv. Kliment Ohridski“ u Sofiji, Republika Bugarska, član;
- **Dr Javor Konov**, redovni profesor Akademije za muziku, igru i lepe umetnosti „Prof. Asen Diamandiev“ u Plovdivu, Republika Bugarska, član;
- **Dr Sonja Marinković**, redovni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, Republika Srbija, član;
- **Dr Ivana Drobni**, redovni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, Republika Srbija, član;
- **Mr Sandra Ivanović**, redovni profesor Muzičke akademije u Istočnom Sarajevu, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Republika Bosna i Hercegovina, član;
- **Dr Sabina Vidulin**, vanredni profesor Muzičke akademije u Puli Sveučilišta Jurija Dobrile, Republika Hrvatska, član;
- **Dr Marta Lazar Vukotić**, vanredni profesor Filozofskog fakulteta Univerziteta u Prištini, Republika Srbija, član;
- **Dr Aleksandra Miletić**, vanredni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, Republika Srbija, član;
- **Dr Katarina Zadnik**, docent na Muzičkoj akademiji Univerziteta u Ljubljani, Republika Slovenija, član;
- **Dr Vedrana Marković**, docent na Muzičkoj akademiji na Cetinju, Univerzitet Crne Gore, Republika Crna Gora, član;

- **Dr Ivana Medić**, naučni saradnik Muzikološkog instituta Srpske akademije nauka i umetnosti, Republika Srbija, član;
- **Dr Jelena Cvetković Crvenica**, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član;
- **Dr Miomira Đurđanović**, redovni profesor Akademije umetnosti Univerziteta u Novom Sadu, Republika Srbija, član;
- **Dr Predrag Cvetičanin**, vanredni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član;
- **Dr Danijela Zdravić Mihailović**, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član.

САДРЖАЈ / CONTENTS

ПЛЕНАРНИ ПРЕДАВАЧИ / KEYNOTE SPEAKERS

Barbara Vučanović	SUVREMENE UMJETNIČKE INTERVENCIJE U STALNIM POSTAVIMA – PRIMJER MUZEJA IVANA MEŠTROVIĆA	14
Barbara Vučanović	CONTEMPORARY ARTISTIC INTERVENTIONS IN THE PERMANENT COLLECTIONS – THE CASE OF THE IVAN MEŠTROVIĆ MUSEUM	16
Марта Вукотић Лазар	ЗАЈЕДНИЧКЕ ИЗЛОЖБЕ СЛИКАРА ПЕТРА ДОБРОВИЋА И АРХИТЕКТЕ НИКОЛА ДОБРОВИЋА (1925–1934) И ЊИХОВ ЗНАЧАЈ ЗА СТВАРАЛАШТВО НИКОЛА ДОБРОВИЋА.....	18
Marta Vukotić Lazar	JOINT EXHIBITIONS OF PAINTER PETAR DOBROVIĆ AND ARCHITECT NIKOLA DOBROVIĆ (1925 – 1934) AND THEIR IMPORTANCE FOR THE CREATIVITY OPUS OF NIKOLA DOBROVIĆ.....	19

УМЕТНОСТ И КУЛТУРА ДАНАС: ИНТЕРАКЦИЈА / ART AND CULTURE TODAY: INTERACTION

Alberto Baleti

LOADING SET-UP

Grafika u doba globalnog deljenja 23

Alberto Balletti

LOADING SET-UP

Printmaking in the age of global sharing..... 24

Бојана В. Паšajliћ

ЕЛЕМЕНТИ УНУТРАШЊЕГ ПРОСТОРА, ГРАНИЧНИ И

ГРАДИВНИ ЕНТИТЕТИ ИНТЕРАКЦИЈЕ –

АНАЛИЗА СЛИКАРСКОГ ОПУСА ВИНСЕНТА ВАН ГОГА

УСМЕРЕНОГ НА ЕНТЕРИЈЕР 25

Bojana V. Pašajlić

ELEMENTS OF INTERIOR SPACE, BORDER AND

BUILDING ENTITIES OF INTERACTION -

ANALYSIS OF VINCENT VAN GOGH'S PAINTING OPUS

FOCUSED ON THE INTERIOR SPACE 26

Helena Arauho Rodrigues Kanan

TAKT, KONTAKT, SLEPILO:

'FROTTAGE' I PRENESENA SLIKA..... 27

Helena Araujo Rodrigues Kanaan

TACT, CONTACT, BLINDNESS:

'FROTTAGE' AND THE TRANSMITTED IMAGE 28

Mark Georgi Janura	
KAKO PRIPOVEDANJE UTIČE NA VIZUELNU KOMUNIKACIJU.....	29
Mark Georgi Janura	
HOW STORYTELLING AFFECTS VISUAL COMMUNICATION.....	30
Roberto Gianineti	
KARTE: OD POSTMODERNIZMA DO METAVERZUMA, OSVRT NA ADAMA I EVU	31
Roberto Gianinetti	
PLAYING CARDS: FROM POSTMODERNISM TO METAVERSE, BACK TO ADAM & EVE	32
Александар Б. Прњат	
РАЗУМЕВАЊЕ ДРУШТВА ПО МОДЕЛУ ПОЗОРИШТА: ЕРВИНГ ГОФМАН И ПОРЕДАК ИНТЕРАКЦИЈЕ.....	33
Aleksandar B. Prnjat	
UNDERSTANDING SOCIETY AS A THEATR MODEL: ERVING GOFFMAN AND THE INTERACTION ORDER.....	34
Ljiljana Z. Petrović	
ANGAŽOVANI PISAC: CENZURA I AUTOCENZURA – SLUČAJ BARBISA I MALAPARTEA	35
Ljiljana Z. Petrović	
ENGAGED AUTHOR: CENSORSHIP AND SELF-CENSORSHIP – THE CASE OF BARBUSSE AND MALAPARTE	36
Маша Р. Станишић	
Иван Л. Новаковић	
ТРАНСМЕДИЈАЛНЕ РЕЛАЦИЈЕ МЕЂУ ПРИЧАМА О ПЕПЕЉУЗИ ОБЛИКОВАНИМ РАЗЛИЧИТИМ МЕДИЈИМА	37
Maša R. Stanišić	
Ivan L. Novaković	
TRANSMEDIAL RELATIONS BETWEEN THE CINDERELLA STORIES AS SHAPED BY DIFFERENT MEDIA.....	38

Ruti Talmor		
Lihie Talmor		
SOCIOKULTURALNA INTERAKCIJA		
U KNJIZI UMETNIKA RIA.....		39
Ruti Talmor		
Lihie Talmor		
SOCIOCULTURAL INTERACTION		
IN THE ARTIST'S BOOK RIA.....		40
Vaња М. Млађеновић		
Софја Б. Филиповић		
СТАВОВИ СТУДЕНАТА ФРАНЦУСКОГ ЈЕЗИКА И		
КЊИЖЕВНОСТИ ПРЕМА КОРИШЋЕЊУ УМЕТНИЧКИХ		
ДЕЛА КАО ДИДАКТИЧКОГ СРЕДСТВА У НАСТАВИ		41
Vanja M. Mladjenović		
Sofija B. Filipović		
ATTITUDES OF STUDENTS OF FRENCH LANGUAGE		
AND LITERATURE TOWARD ART		
AS A DIDACTIC TOOL IN TEACHING		42
Весна М. Миленковић		
ДИГИТАЛНЕ ИГРЕ – ИНТЕРАКТИВНА		
ЗАБАВА ИЛИ ОБРАЗОВНИ МУЛТИМЕДИЈ		43
Vesna M. Milenković		
DIGITAL GAMES – INTERACTIVE ENTERTAINMENT OR		
EDUCATIONAL MULTIMEDIA		44
Andrijana V. Vučetić Obadović		
TONALNA ORGANIZACIJA PRVOG STAVA		
OSME SIMFONIJE FRANCA ŠUBERTA.....		45
Andrijana V. Vučetić Obadović		
TONAL ORGANIZATION OF THE FIRST PART OF THE		
EIGHTH SYMPHONY OF FRANZ SCHUBERT.....		46

Franc Križnar	SLOVENSKO SRBSKI KULTURNI IN ŠE LJUBLJANA – NIŠ IN OBRATNO	47
Franc Križnar	CULTURAL AND ESPECIALLY MUSIC RELATIONS BETWEEN SLOVENIA AND SERBIA BY THE EXAMPLE/RELATIONS: LJUBLJANA – NIŠ AND REVERSED	48
Милена М. Срдић	ДУЊА Г. ДЕУРИЋ КАРТАЛОВИЋ	
Milena M. Srdić	ДАМАР – РАЗЛИЧИТИ УМЕТНИЧКИ ИЗРАЗИ ОКУПЉЕНИ ОКО ЈЕДНЕ ОСНОВНЕ ТЕМЕ.....	49
Dunja G. Deurić Kartalović	DAMAR – A FUSION OF DIFFERENT ARTISTIC FORMS OF EXPRESSION CENTRED AROUND A MAIN THEME	50
Стефан Цветковић	АЛБУМ <i>CONVERSATIONS WITH MYSELF</i> БИЛА ЕВАНСА– РАНИ ПРИМЕР ТЕХНОЛОШКИ ПОСРЕДОВАЊЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ УМЕТНИКА СА СОПСТВЕНИМ ДЕЛОМ	51
Stefan Cvetković	BILL EVANS' ALBUM <i>CONVERSATIONS WITH MYSELF –</i> AN EARLY EXAMPLE OF A TECHNOLOGICALLY MEDIATED INTERACTION OF THE ARTIST WITH HIS OWN WORK	52
Vedrana M. Marković	KORELACIJA SADRŽAJA IZ NASTAVNIH PREDMETA SOLFEĐO I HARMONIJA U RADU SA STUDENTIMA	53
Vedrana M. Marković	CORRELATION OF THE CONTENTS OF SOLFEGGIO AND HARMONY COURSES IN WORKING WITH STUDENTS	54

Ana N. Perunović Ražnatović Vedrana M. Marković	INTERAKCIJA UMJETNIČKE I TRADICIONALNE MUZIKE U SAVREMENIM UDŽBENICIMA ZA SREDNJI MUZIČKU ŠKOLU U CRNOJ GORI.....	55
Ana N. Perunović Ražnatović Vedrana M. Marković	INTERACTION OF CLASSICAL AND TRADITIONAL MUSIC IN MODERN TEXTBOOKS FOR SECONDARY MUSIC SCHOOLS IN MONTENEGRO.....	56
Vedrana M. Marković Andrea M. Ćoso Pamer	DIDAKTIČKE PJESENDE VIDE MATJAN I NJIHOVA PRIMJENA U SAVREMENOJ NASTAVI SOLFEDA	57
Vedrana M. Marković Andrea M. Ćoso Pamer	DIDACTIC SONGS OF VIDA MATJAN AND THEIR APPLICATION IN CONTEMPORARY SOLFEGGIO CLASSES	58

ПЛЕНАРНИ ПРЕДАВАЧИ
KEYNOTE SPEAKERS

Muzeji Ivana Meštrovića – Atelje Meštrović

Dr sc. Barbara Vučanović, muzejska savjetnica Atelijera Meštrović u Zagrebu

UDC 069.02:7 Muzej Ivana Meštrovića

SUVREMENE UMJETNIČKE INTERVENCIJE U STALNIM POSTAVIMA – PRIMJER MUZEJA IVANA MEŠTROVIĆA

Tijekom posljednjih nekoliko desetljeća položaj i misija muzeja počeli su se nepovratno mijenjati. Transformacija zaduženja muzejskoga djelatnika od čuvara zbirke u sofisticiriju ulogu istraživača konotira prijenos interdisciplinarnog aparata na kustoske metode. Takav pomak rezultira platformom generiranja i razmjene znanja između stručnjaka iz različitih područja djelovanja i širenjem znanja na mnogo širu publiku. Nadalje, širi globalni kontekst političkih i društvenih promjena ukazuje na nužnost redefiniranja postojećih, iznimno dugotrajnih narativa stalnih izložbi, te na potrebu pomnoga promišljanja teme i forme povremenih izložbi i njihovih popratnih programa.

Za razvoj daljnje rasprave o spomenutim promjenama, i mogućnostima prilagodbe manjih muzejskih institucija čija je komunikacija s publikom, kao i identitet, mahom povezana s njihovim stalnim postavima, autorica predlaže predstavljanje muzejskoga programa MEŠTART koji je pokrenula 2010. godine u Muzejima Ivana Meštrovića. Program se kontinuirano prieđe u Atelijeru Meštrović u Zagrebu i u Galeriji Meštrović u Splitu u cilju aktualizacije i novoga čitanja opusa Ivana Meštrovića (Vrpolje, 1883. – South Bend, SAD, 1962) kroz suvremene umjetničke izričaje, odnosno kroz interpolacije u stalne postave dvaju muzeja. Djelo i život umjetnika, arhitekta, profesora i književnika koji je preoblikovao kulturni i politički krajolik Hrvatske, Europe i SAD prve polovice 20. stoljeća, reinterpretiraju se u sklopu ovoga projekta metodama street arta, videoumjetnosti, umjetnosti zvuka, umjetne inteligencije i dr., što omogućuje novo razumijevanje muzejskih predmeta, zbirke, te odnosa moderne i suvremene umjetnosti.

Meštrovićevi moderni, klasični i figurativni radovi, prisutni u muzejima i privatnim zbirkama te u javnom prostoru europskih i američkih gradova, suočavaju se s aktualnim raspravama o identitetu, medicinskim temama, negativnim reperkusijama političkih intervencija u muzejima, feminističkim revizijama

tjelesnosti i akta, itd. Suradnje s umjetnicima, dizajnerima, srednjoškolskim profesorima i drugima rezultiraju ponovnim razmatranjem postojećih kustoskih i pedagoških praksi unutar Muzeja Ivana Meštrovića. U konačnici, ta iskustva utječu i na metodološke pomake u projektima koji se bave isključivo Ivanom Meštrovićem. Ukratko, ovo će izlaganje razmotriti kratkotrajne i dalekosežne posljedice suvremenih umjetničkih intervencija na rad i ulogu muzeja primarno posvećenog izučavanju i predstavljanju jednoga umjetnika.

Ključne reči: *Ivan Meštrović, moderna umjetnost,*

suvremena umjetnost, stalna zbirka.

The Ivan Meštrović Museums – The Meštrović Atelier

Dr sc. Barbara Vučanović, museum consultant of Meštrović Atelier in Zagreb

CONTEMPORARY ARTISTIC INTERVENTIONS IN THE PERMANENT COLLECTIONS – THE CASE OF THE IVAN MEŠTROVIĆ MUSEUM

During the last few decades, the position and mission of the museum evolved irrevocably. The transformation of the duty of the museum professionals, from collection keepers to a more sophisticated role of researchers, imply of the interdisciplinary apparatus transfer to curatorial methods. The result of such a shift is the knowledge exchange platform between the experts from different fields of activity and its dissemination to a much wider audience. Furthermore, the broader global context of political and social changes indicates the necessity of redefining the existing, extremely long-lasting narratives of permanent exhibitions, and the need to carefully consider the theme and form of occasional exhibitions and their accompanying programs.

To develop further discussion about the mentioned changes, and the possibilities of adaptation of smaller museum institutions whose communication with the audience, as well as their identity, is mainly connected with their permanent exhibitions - the author suggests presentation of the museum programme MEŠTART she initiated in 2010 in the Ivan Meštrović Museums. The program is continuously organized in the Meštrović Studio in Zagreb and in the Meštrović Gallery in Split with the aim of updating and rereading the works of Ivan Meštrović (Vrpolje, 1883 - South Bend, USA, 1962) through contemporary artistic expressions, i.e. through interpolations in the permanent exhibitions of the two museums. The opus and life of the artist architect, professor and writer who reshaped cultural and political landscape of Croatia, Europe and the USA in the first half of the 20th century, are reinterpreted by using methods of street, video and sound art, AI (artificial intelligence), etc. which enables a new understanding of museum objects, collections, and the relationship between modern and contemporary art.

Meštrović's modern, classical and figurative works, present in museums and private collections and in the public space of European and American cities, confront current debates about identity, medical topics, negative repercussions of political interventions in museums, feminist revisions of corporeality and nudes, etc. Collaborations with artists, designers, high school teachers and others result in a reconsideration of existing curatorial and pedagogical practices within the Ivan Meštrović Museum. In the end, these experiences also affect the methodological developments in the projects that deal exclusively with Ivan Meštrović. In short, this presentation will consider the short-term and far-reaching consequences of contemporary artistic interventions on the work and role of a museum primarily dedicated to the study and presentation of one artist.

Key words: *Ivan Meštrović, modern art, contemporary art, permanent collection.*

*Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Косовска Митровица, Србија*

UDC [75.071.1+72.071.1]:930.85 П. Добровић, Н. Добровић

ЗАЈЕДНИЧКЕ ИЗЛОЖБЕ СЛИКАРА ПЕТРА ДОБРОВИЋА И АРХИТЕКТЕ НИКОЛЕ ДОБРОВИЋА (1925–1934) И ЊИХОВ ЗНАЧАЈ ЗА СТВАРАЛАШТВО НИКОЛЕ ДОБРОВИЋА

Рад је, са једне стране, посвећен архитекти Николи Добровићу, концептима и феноменима, личностима и делима који су утабали његове путеве, одредили усмерења, изоштрили стваралачке видике и довели га до Београда, као животног и професионалног одредишта. У том контексту, посебан осврт је дат на хронологију заједничких изложби браће, сликара Петра и архитекте Николе Добровића и њихових приказа објављених у дневној и периодичној штампи, где се може сагледати, између осталог, и окружење у којем је живео и професионално се формирао архитекта Никола Добровић. Друго посвећење овога рада усмерено је ка књигама које је Никола Добровић писао за потребе својих студената, које су тематски покривале области урбанизма и архитектуре, а у оквиру којих је често публиковао и своје нереализоване конкурсне радове и идејне скице, у намери да своја искуства унесе у васпитнообразовни процес и упути студенте у тајне стваралачког поступка, који, по њему, није трпео рутину и компромисе. На тај начин књиге које је написао Никола Добровић постају и чувари аутобиографског и културно-историјског дискурса, чиме и саме добијају још један аспект важности у тумачењу његовог лика и дела, а у контексту модерне архитектуре у Србији.

Кључне речи: Никола Добровић, Петар Добровић, изложбе, интеракција сликарства и архитектуре, културно наслеђе, вредновање и тумачење, васпитно-образовни процеси.

JOINT EXHIBITIONS OF PAINTER PETAR DOBROVIĆ AND ARCHITECT NIKOLA DOBROVIĆ (1925 – 1934) AND THEIR IMPORTANCE FOR THE CREATIVITY OPUS OF NIKOLA DOBROVIĆ

On the one hand, the paper is dedicated to the architect Nikola Dobrović, concepts and phenomena, personalities and works that paved his paths, determined his directions, sharpened his creative horizons and brought him to Belgrade, as a life and professional destination. In this context, a special review is given to the chronology of the joint exhibitions of the brothers, the painter Petar and the architect Nikola Dobrović and their representations published in the daily and periodical press, where one can see, among other things, the environment in which the architect Nikola Dobrović lived and formed himself professionally. The second dedication of this work is directed towards the books that Nikola Dobrović wrote for the purpose of his students, which thematically covered the areas of urban planning and architecture, and within which he often published his unrealized competition works and conceptual sketches in order to bring his experiences into educational process and instruct students in the secrets of the creative process, which according to him, did not tolerate routine and compromises. In this way, the books written by Nikola Dobrović become guardians of the autobiographical and cultural-historical discourse, thus gaining another aspect of importance in the interpretation of his character and work, and in the context of modern architecture in Serbia.

Keywords: *Nikola Dobrović, Petar Dobrović, exhibitions, interaction of painting and architecture, cultural heritage, evaluation and interpretation, educational processes.*

**УМЕТНОСТ И КУЛТУРА ДАНАС: ИНТЕРАКЦИЈА/
ART AND CULTURE TODAY: INTERACTION**

Alberto Baletti

e-mail: albertoballetti@fadbrera.edu.it

Akademija lepih umetnosti Brera – Milano

UDC 76.071.1:069.5

LOADING SET-UP Grafika u doba globalnog deljenja

Tema o kojoj će govoriti biće **LOADING SET-UP**, izložba grafika štampa-nih na PVC-u, postavljena u izložbenom holu Vile Priuli, tokom manifestacije *Sguardo sull'incisione – 9. Bijenale savremenih gravera u organizaciji Opštinske uprave Castello di Godego (TV) i Kulturnog centra Vila Priuli.*

LOADING SET-UP ima za cilj da bude primerno mesto konfrontacije, dijaloga i odnosa između multimedija, pamćenja i humanističke i kulturne regeneracije. Prikaz je deset umetnika kroz grafički rad velikog formata na PVC-u (100 x 250 cm) i tradicionalni rad na papiru.

Predložio sam izložbu van izložbenog obrasca malih ramova sa crno-be-lom štampom. Period pandemije, a potom i početak ratnog sukoba, diktirali su nova pravila koja sada zahtevaju nova hibridna estetska rešenja sa digitalnim tehnikama i poetikom.

Šta će dihotomija tradicija / veštačko pamćenje značiti u budućnosti?

Gde je granica između originala i reprodukcije?

Kojim novim medijima štamparija raspolaže?

Ključne reči: *Štampa, digitalna štampa, zamenljiva, 'Loading', 'Set-up'.*

LOADING SET-UP

Printmaking in the age of global sharing

The topic I am going to talk about will be **LOADING SET-UP**, an exhibition of graphics printed on PVC set up in the exhibition hall of Villa Priuli, during the event Sguardo sull'incisione - 9th Biennial of Contemporary Engravers organized by the Municipal Administration of Castello di Godego (TV) and the Villa Priuli Cultural Center.

LOADING SET-UP aims to be an exemplary place of confrontation, dialogue and relationship between multimedia, memory and humanistic and cultural regeneration. Ten artists on display through a large-format graphic work on PVC (cm.100x250) and a traditional work on paper.

I proposed an exhibition outside the exhibition pattern of small frames with black-and-white prints. The pandemic period before and the beginning of the war conflict dictated new rules that now require new hybrid aesthetic solutions with digital techniques and poetics.

What will the tradition/artificial memory dichotomy mean in the future?

Where is the boundary between original and reproduction?

What new media does printing have at its disposal?

Key words: *Printmaking, digitalprint, interchangeable, 'Loading,' 'Set-up'*

Бојана В. Пашајлић

e-mail: bojana.pasajlic@filum.kg.ac.rs

Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, Србија

UDC 72.012.8 : 7.071.1 Винсент ван Гог

ЕЛЕМЕНТИ УНУТРАШЊЕГ ПРОСТОРА, ГРАНИЧНИ И ГРАДИВНИ ЕНТИТЕТИ ИНТЕРАКЦИЈЕ – АНАЛИЗА СЛИКАРСКОГ ОПУСА ВИНСЕНТА ВАН ГОГА УСМЕРЕНОГ НА ЕНТЕРИЈЕР

Предметни рад базира се на анализи елемената унутрашњег простора на сликама ентеријера Винсента ван Гога у контексту граничних и градивних ентитета интерације у архитектонским целинама. Фокус сагледавања усмерен је на анализу контекста значења ових простора за уметника лично, представљајући тако интерактивне архитектонске целине његовог физичког кретања које су као такве утицале на ментално, душевно стање уметника. Опус слика овакве тематике је ограничен, што омогућава прегледну анализу и јаснији увид у постављени истраживачки оквир. Иако архитектура није била примарни фокус у делима овог уметника, међу његовим најпознатијим радовима управо се налазе ентеријери, као што су уметникове собе у Арлу (Винсентова спаваћа соба у Арлу), приказана кроз више радова, Ноћни кафе у Арлу и др. Кроз истраживање је анализирано тринаест радова из различитих животних периода уметника. Важан део истраживања представља и анализа писама Винсента ван Гога кроз која се формира потпунији увид у ауторова запажања простора који га окружује.

Кључне речи: *елементи унутрашњег простора, простори интеракције, ентеријер, Винсент ван Гог, постимпресионизам.*

University of Kragujevac, Faculty of Philology and Arts, Kragujevac, Serbia

**ELEMENTS OF INTERIOR SPACE, BORDER AND
BUILDING ENTITIES OF INTERACTION -
ANALYSIS OF VINCENT VAN GOGH'S PAINTING OPUS
FOCUSED ON THE INTERIOR SPACE**

The subject of the work is based on the analysis of the elements of interior space in the paintings of Vincent Van Gogh in the context of borders and building entities of interaction in architectural spaces. The focus of the analysis is the context of the meaning of these spaces for the artist personally, thus presenting the interactive architectural spaces of his physical movement that as such influenced on the mental state of the artist. The range of paintings on this topic is limited, which allows a clearer insight into the set research framework. Although architecture was not the primary focus in his works, among his most famous works are interiors, such as the artist's room in Arles (Vincent's bedroom in Arles), shown through several works, Night Cafe in Arles and others. Through the research were analyzed thirteen works from different periods of the artist's life. An important part of the research is the analysis of Vincent Van Gogh's letters, through which is formed more complete insight into the author's observations of the space that surrounds him.

Key words: *elements of interior space, spaces of interaction, interior, Vincent Van Gogh, post-impressionism.*

Helena Araujo Rodrigues Kanan

e-mail: harkanaan@gmail.com

---

*Federalni univerzitet Rio Grande do Sul,
Institut umetnosti. Porto Alegre/Rio Grande do Sul/ Brazil*

UDC 76.02

TAKT, KONTAKT, SLEPILO: 'FROTTAGE' I PRENESENA SLIKA

Ovaj članak je deo razmišljanja koje ide uz umetničku praksu koja se odigrava u „unutrašnjem studiju“ (Žorž Bataj). Naginje razmišljanju o stvaralačkom činu, približava se terminu Ylem (Žorž Gamov) kada govori o iskonskoj materiji. Eksplozija koja pronalazi nevidljivo u osećanju hemijskih, fizičkih, psihičkih faktora. Konkretno, ovaj čin se istražuje u stvaranju 'frotaže' ('frottage') smatrajući ga „slepom slikom“ koja se prenosi kontaktom/trenjem. Spretnost i slepilo, razmaci (Žak Derida). Mogućnosti novog, susreti sa neodređenim (M. Ponti). Praktična vežba se izvodi u posredniku matrice i uljane olovke, takođe upijajući bestelesno (An Kokelin) u papir. Od ideje o prenošenju onoga što je skriveno, pozivamo se i na knjigu Žozea Saramaga u slučaju belog slepila, ukazujući na političke epizode koje doživljavamo. Grafički događaj, aktivno čekanje. Buđenje mogućnosti utiska, indikacije, natpisa.

Ključne reči: *'frotaža' ('frottage'), matrica, slepilo, transmisibilnost.*

*Universidade Federal do Rio Grande do Sul,
Instituto de Artes. Porto Alegre/Rio Grande do Sul/ Brasil*

TACT, CONTACT, BLINDNESS: 'FROTTEAGE' AND THE TRANSMITTED IMAGE

This article is part of reflections that go along with an artistic praxis lived in an 'inner studio' (Georges Bataille). Leaning to think about the creative act, approaching the term Ylem (George Gamow) when he speaks of primordial matter. The explosion that finds the invisible in the feeling of the chemical, physical, psychic factors. Specifically, this act is investigated in the making of 'frottage', considering it as an 'blind image' transmitted by contact/friction. Dexterity and blindness, spacings (Jaques Derrida). Possibilities of the new, encounters with the indeterminate, (M. Ponty). The practical exercise is done in the intermediary of the matrix and the oily pencil, also absorbing the incorporeal (Anne Cauquellin) into the paper. From the idea of transmitting what is hidden, we also refer to the book by José Saramago, in case of white blindness, pointing out the political episodes we are experiencing. A graphic event, an active waiting. An awakening of the possibility of impression, indication, inscription.

Key words: *'frottage', matrix, blindness, transmissibility.*

KAKO PRIPOVEDANJE UTIČE NA VIZUELNU KOMUNIKACIJU

Možemo li živeti bez priča? Verovatno ne. Prva stvar koju su ljudska bića ikada rekla bilo je „ispričaj mi priču“. Neki ljudi imaju poseban dar za pričanje priča, drugi ne. A zašto je to tako? Da li je to prirodni talent? Da li je u pitanju samopouzdanje? Ne, u suštini se radi o znanju i razumevanju vizuelne komunikacije.

Mi, kao potrošači medija, sve više tražimo kontekst i relevantnost u posloženom svetu vizuelnih medija. Pravo pripovedanje, sposobnost da se ispričaju događaji i veština pronalaženja prave strukture, od ključne je važnosti da se ljudi zainteresuju.

Pitanje je da li će publika zaista biti oduševljena? Odgovor je da, ali je i suprotno. Tajna je u umetnosti pripovedanja koja nas uči kako da druge nateramo da nas slušaju do samog kraja priče.

Ključne reči: *vizuelna komunikacija, mediji, poruka, dizajn.*

HOW STORYTELLING AFFECTS VISUAL COMMUNICATION

Can we live without stories? Probably not. The first thing human beings ever said may have been "tell me a story". Some people have a special gift for telling stories, others don't. And why is that so? Is it a natural talent? Is it about confidence? No, it is essentially about knowledge and the understanding of visual communication.

We, the media consumers are increasingly looking for context and relevance in the fractured world of visual media. The right storytelling, the ability to tell events and the skill to find the right structure, is crucial to get people's interest.

The question is, will the audience really be thrilled? The answer is yes, but the opposite is also true. The secret is the art of storytelling that teaches us how to get everyone to listen until the very end of the story.

Key words: *visual communication, media, message, design.*

KARTE: OD POSTMODERNIZMA DO METAVERZUMA, OSVRT NA ADAMA I EVU

Posle postmodernizma možemo da zastanemo i zadržimo se unutar paradoksa, dvomislenosti, ironije, crnog... i započnemo igru u kojoj odvajamo naš lični „špil karata“ i pozivamo „obične ljude“ koje srećemo na pijaci da se igraju sa nama.

Pozivamo ih sve u umetničku galeriju kako bismo na brzinu pogledali izložbu, a zatim ih pozivamo da nastave da igraju sedeći za stolom.

Dvoje od njih su se predstavili kao „Bateler i Sveštenica“, prve dve tarot karte (glavne arkane).

Šta se desilo? Oni nas voze u svet metaverzuma u kojem započinjemo još jednu igru: „*The Game of the Goose*“. Tokom našeg virtuelnog putovanja unutar igrališta, naš žeton se zaustavlja u kutiji sa jabukama i tu počinje treća igra: „*Adam i Eva u izgubljenom raju*“.

Ljudi koji učestvuju u „igri guske“ pozivaju se da se probude i otisnu sopstveni „*Plod jabuke*“ pod ručnom presom i, kao na predstavi, postave otiske na pravo drvo ili granu, kako bi proizveli kolektivno umetničko delo: „*Naš raj*“.

Ključne reči: *postmodernizam, paradoks, metaverzum, jabuke, duborez.*

PLAYING CARDS: FROM POSTMODERNISM TO METAVERSE, BACK TO ADAM & EVE

After Postmodernism we can stop and sit down inside paradox, ambiguity, irony, *noir...* and start a game in which we produce our personal “Deck of Cards” and invite “ordinary people” we find in a market square to play with us.

We invite them all inside an Art Gallery in order to give a quick look at the exhibition and then solicit them to continue to play sat on a table.

Two of them introduced themselves as “le Bateleur and the Priestess”, the first two tarot cards (major arcana).

What happened? They drive us in the metaverse world in which we start another game: “The Game of the Goose”. During our virtual travel inside the playground, our token stops in an apple box, and here starts the third game: “Adam and Eve in Lost Paradise”.

People participating in the game of goose are solicited to wake up and print his own “Apple Fruit” under a manual press and, like a performance, hang the prints on a real tree or branch, in order to produce a collective art work: “Our Paradise”.

Key words: *Postmodernism, Paradox, Metaverse, Apples, Woodcut.*

Александар Б. Прњат

e-mail: aleksandar.prnjat@gmail.com

Алфа БК универзитет, Факултет за стране језике, Београд, Србија

UDC 316.77:792 Goffman E.

РАЗУМЕВАЊЕ ДРУШТВА ПО МОДЕЛУ ПОЗОРИШТА: ЕРВИНГ ГОФМАН И ПОРЕДАК ИНТЕРАКЦИЈЕ

Ервинг Гофман (Erving Goffman) је био значајан канадско-амерички социолог који је истраживао интеракцију лицем у лице, дакле оно што називамо микро социологијом. Предложио је разумевање друштва по моделу позоришта. Почевши од књиге *Како се представљамо у свакодневном животу* (*The Presentation of Self in Everyday Life*), у његовом раду улогу имају метафоре, односно појмови драматизације, наступа, сценарија, публике, друштвених и сценских улога, изражаяна контрола, тимови, актери. Различите друштвене интеракције сагледавао је као играње друштвених улога, а друштвену улогу по њему чини једна или више сценских улога. Аутор у раду реконструише Гофманово схватање људске друштвене интеракције по позоришном моделу.

Кључне речи: Ервинг Гофман, интеракција, драматургија, публика, сценске улоге.

Aleksandar B. Prnjat

e-mail: aleksandar.prnjat@gmail.com

Alfa BK University, Faculty of Foreign Languages, Belgrade, Serbia

UNDERSTANDING SOCIETY AS A THEATR MODEL: ERVING GOFFMAN AND THE INTERACTION ORDER

Erving Goffman was an important Canadian-American sociologist who researched face-to-face interaction, that is, micro sociology. He proposed an understanding of society through the theater model. In his book *The Presentation of Self in Everyday Life*, in his works metaphors play their role, that is, the concepts of dramatization, performance, scenario, audience, social and stage roles, expression control, teams, actors. He saw various social interactions on a micro level as playing social roles, and according to him, social roles consist of one or more stage roles. In the paper, the author will reconstruct Goffman's understanding of human social interaction according to the theater model.

Key words: *Erving Goffman, Interaction, Dramaturgy, Audience, Stage roles.*

Ljiljana Z. Petrović

e-mail: ljiljanalingua@gmail.com

Univerzitet u Nišu, Fakultet umetnosti, Niš, Srbija

UDC 82:070.13

ANGAŽOVANI PISAC: CENZURA I AUTOCENZURA – SLUČAJ BARBISA I MALAPARTEA

Rad problematizuje poziciju pisca i njegov odnos prema društvu, kao i refleksiju tog odnosa u književnom delu. Anri Barbis i Kurcio Malaparte su autori koji žele da pišu angažovanu književnost u vreme i naposredno nakon, Prvog svetskog rata. Mogućnost zauzimanja objektivne pozicije u korelaciji je sa pozicijom i autoritetom koji pisac u datom trenutku ima u društvu kao i sa njegovim moralnim profilom. Barbis kao renomirani autor, dokazanog društveno-etičkog angažmana, u vreme kada piše roman *Oganj* nije sklon konformizmu i autocenzuri, naprotiv, bori se protiv pokušaja spoljašnje cenzure; sa druge strane, situacija u delu *Živeo Kobarid! Pobuna svetih prokletnika*, mladog i još neafirmisanog Malapartea, upravo je suprotna. Rad se bazira na komparativnoj analizi feljtonskog objavlјivanja romana *Oganj* i njegovog prvog integralnog izdanja, kao i na komparativnoj analizi različitih izdanja dela *Živeo Kobarid! Pobuna svetih prokletnika*, na ličnoj prepisci autora i na kritičkim tekstovima iz sinhrone i dijahrone perspektive.

Ključne reči: *pisac, društvo, cenzura, autocenzura, kritika.*

ENGAGED AUTHOR: CENSORSHIP AND SELF-CENSORSHIP – THE CASE OF BARBUSSE AND MALAPARTE

The paper deals with the author's position and relationship to society and its reflection in his work. Henri Barbusse and Curzio Malaparte write engaged literature at the time and after World War I. The possibility of an unbiased position is correlated with the position and authority that the author has in society and his moral profile. Barbusse, a distinguished author of a proven socio-ethical engagement at the time of writing the novel *Under Fire*, is not prone to conformism and self-censorship. Instead, he fights against attempts at external censorship. The situation of the young and not yet established Malaparte in *Long live Kobarid* is, however, opposite. The paper is based on a comparative analysis of the feuilleton publication of *Under Fire* and its first integral edition, and a comparative analysis of different editions of *Long Live Kobarid*, on the author's personal correspondence and critical texts from synchronous and diachronic perspectives.

Keywords: *author, society, censorship, self-censorship, criticism.*

Машиа Р. Станишић

e-mail: masastanisic1982@gmail.com

Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, Србија

Иван Л. Новаковић

e-mail: ivanovakovic@yahoo.com

Универзитет у Нишу, Факултет уметности, Ниш, Србија

UKC 82-93-043.5

ТРАНСМЕДИЈАЛНЕ РЕЛАЦИЈЕ МЕЂУ ПРИЧАМА О ПЕПЕЉУЗИ ОБЛИКОВАНИМ РАЗЛИЧИТИМ МЕДИЈИМА

Овај рад преиспитује релације које као реципијенти можемо да успоставимо међу наративним текстовима који у различитим медијима рекреирају причу о Пепељузи посматрајући два нивоа наративности који су у интеракцији: причу која је испричана и начин на који је испричана. Заједнички темељ ових испитивања и наша полазна теоријска основа јесте концепт света приче, који је у наратологију увела Мари-Лор Рајан (Marie-Laure Ryan). Да би текст сматрали наративним, он мора да има способност да призове у свест менталну представу која симулира развој приче. На овим основама осврнули смо се у раду на неке од примера уметничке праксе (бајку, филм, драму, балет и транскрипције балета за један и за два клавира) како бисмо размотрили, с једне стране, улогу медија у обликовању, посредовању и процесуирању наратива и објаснили услове наративности, а са друге стране улогу реципијента, који сам успоставља везе и аналогије у интеракцији са уметничким делом.

Кључне речи: *наратив, наративност, свет приче, релација, интеракција.*

Maša R. Stanisic

e-mail: masastanisic1982@gmail.com

University of Niš, Faculty of Philosophy, Niš, Serbia

Ivan L. Novaković

e-mail: ivanovakovic@yahoo.com

University of Niš, Faculty of Arts, Niš, Serbia

TRANSMEDIAL RELATIONS BETWEEN THE CINDARELLA STORIES AS SHAPED BY DIFFERENT MEDIA

This work re-examines the relations between different Cindarella narratives as shaped by different media that we, as recipients, can establish while observing two different levels of narration: the story as such and the way it's told. The very foundations and the theoretical background to this analysis comes from Marie-Laure Ryan who introduced the concept of the storyworld into narratology some time ago. According to Marie-Laure Ryan, a text is a narrative if it can raise in one's mind a mental representation which is capable of simulating the progression of the story. Based on these findings, we explored some forms of artistic imagination (such as, a fairy tale, film, drama, ballet and its transcription for one and two pianos) so that we could analyze the role of the variety of media in shaping, meditating, and processing narratives, on the one hand, and on the other, explain the role played by the recipient, who establishes connections and analogies in the very process of interaction with the work of art.

Key words: *narrative, narrativity, storyworld,*

narrative relation, interaction

Ruti Talmor

e-mail: ruti_talmor@pitzer.edu

Vanredni profesor medijskih studija (Pitzer College), Klermon Kalifornija

Lih Talmor

e-mail: libietalmor@gmail.com

Nezavisni umetnik

UDC [303.446.2+7]-043.5

SOCIOKULTURALNA INTERAKCIJA U KNJIZI UMETNIKA RIA

Ovaj rad istražuje ulogu interakcije u društvenom i umetničkom životu dvojezične knjige umetnika *Ria*: *Sve što se pamti je drag, sve što se pamti je tu* (2022; engleski/španski). Uključujući fotografije i bakroreze izraelsko-venecuelanske umetnice Lih Talmor, esej putopisnog dnevnika njene čerke, antropologa i medijskog stručnjaka Ruti Talmor, i eseje dvojice istoričara umetnosti, *Ria* prepričava putovanje Talmorovih američkim Jugom u potrazi za tragovima koje je Elvis Prisli ostavio za sobom. Tamo smo sreli i intervjuisali razdragane obožavaoce, bliske poznanike i neznance u prolazu čije su priče suštinski deo knjige. Interakcija – i osporavanja i pregovori koje ona stvara – definišu ovaj projekat, našu međudisciplinarnu, međugeneracijsku saradnju i naše međukulturalne susrete sa našim pripovedačima. Još dublje, *Ria* pita: kako prošlost stupa u interakciju sa sadašnjošću i proganja je? Kako znamo nekoga koga nikada nismo sreli? Kako je mit u interakciji sa stvarnošću? Kako jedna osoba transformiše kulturu?

Ključne reči: *međukulturalna interakcija, interdisciplinarna saradnja, štampanje, mediji, antropologija.*

Ruti Talmor

e-mail: ruti_talmor@pitzer.edu

Associate Professor of Media Studies (Pitzer College), Claremont California

Lihie Talmor

e-mail: libietalmor@gmail.com

Independent Artist

SOCIOCULTURAL INTERACTION IN THE ARTIST'S BOOK *Ría*

This paper explores the role of interaction in the social and artistic life of the bilingual Artist's Book *Ría: Everything Remembered Is Dear, Everything Remembered Is There* (2022; English/Spanish). Including photogravures and photo-etchings by the Israeli-Venezuelan artist Lihie Talmor, a travel diary essay by her daughter, anthropologist and media scholar Ruti Talmor, and essays by two art historians, *Ría* recounts the Talmors' journey through the American South in search of the traces Elvis Presley left in his wake. There, we encountered and interviewed loving fans, close acquaintances, and passing strangers whose stories are an essential part of the book. Interaction—and the contestations and negotiations it produces—define this project, our own cross-disciplinary, intergenerational collaboration and our cross-cultural encounters with our storytellers. More profoundly, *Ría* asks, how does the past interact with and haunt the present? How do we know someone we never met? How does myth interact with reality? How does a single person transform a culture?

Key words: *cross-cultural interaction, interdisciplinary collaboration, printmaking, media, anthropology.*

Вања М. Млађеновић

e-mail: v.mladjenovic-18467@filfak.ni.ac.rs

Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, Србија

Софija Б. Filipović

e-mail: sofija.filipovic@filfak.ni.ac.rs

Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, Србија

UDC [811.133.1+7.05]:37.02-057.875

СТАВОВИ СТУДЕНАТА ФРАНЦУСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ ПРЕМА КОРИШЋЕЊУ УМЕТНИЧКИХ ДЕЛА КАО ДИДАКТИЧКОГ СРЕДСТВА У НАСТАВИ¹

У оквиру студијског програма Француског језика и књижевности Филозофског факултета Универзитета у Нишу, изучавају се разни видови уметности који доприносе бољем разумевању франкофоних култура. Циљ овог истраживања је утврђивање ставова студената овог департмана према коришћењу уметничких дела из области књижевности, филма, музике, позоришта и сликарства у настави. За потребе рада спроведено је анкетно истраживање помоћу упитника са Ликертовом скалом како би се утврдило у којој мери аудио-визуелни аутентични дидактички документи доприносе ефикаснијем учењу француског језика, књижевности и културе. При анализи података коришћена је метода дескриптивне и инференцијалне статистике. Добијени резултати указују на позитивне ставове нишских студената Француског језика и књижевности према имплементацији уметничких дела у процес наставе. Повратне информације добијене од стране испитаника могу значајно допринети унапређењу квалитета наставе.

Кључне речи: *уметност, студенти, настава, дидактика страних језика, француски језик и књижевност.*

---

¹ Ово истраживање подржало је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (Уговор бр. 451-03-68/2022-14/200165)

Vanja M. Mladjenović

e-mail: v.mladjenovic-18467@filfak.ni.ac.rs

University of Niš, Faculty of Philosophy, Niš, Serbia

Sofija B. Filipović

e-mail: sofija.filipovic@filfak.ni.ac.rs

University of Niš, Faculty of Philosophy, Niš, Serbia

ATTITUDES OF STUDENTS OF FRENCH LANGUAGE AND LITERATURE TOWARD ART AS A DIDACTIC TOOL IN TEACHING¹

Study program of French language and literature at the Faculty of Philosophy at the University of Niš includes acquisition of knowledge of various types of art which are studied and which contribute to a better understanding of Francophone cultures. The aim of this research is to determine the attitudes of students of this department towards the use of works of art in the field of literature, film, music, theater and painting in the teaching process. For the purposes of this paper, a survey was conducted using a questionnaire with the Likert scale in order to determine the extent to which audio-visual authentic didactic documents contribute to more efficient learning of the French language, literature and culture. The method of descriptive and inferential statistics was used in the data analysis. The obtained results indicate positive attitudes of Niš students of French language and literature towards the implementation of works of art in the teaching process. Feedback received from subjects can significantly contribute to improving the quality of teaching.

Key words: *art, students, teaching, foreign language didactics,
French language and literature.*

---

¹ This study was supported by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia (Contract No. 451-03-68/2022-14/200165)

ДИГИТАЛНЕ ИГРЕ – ИНТЕРАКТИВНА ЗАБАВА ИЛИ ОБРАЗОВНИ МУЛТИМЕДИЈИ

У свету симулације, интерактивни медији или интерактивна мултимедија са елементима различитих садржаја (текст, графика, анимација, видео-игре) профилисани су као производи и услуге рачунарских система који омогућавају интерактивну комуникацију интернет корисника. Креативне могућности и естетске дomete медија у оквиру културних индустрија треба тражити у новим технолошким решењима, многобројним програмским понудама и интерактивним могућностима. Примена дигиталних алата као што су дигиталне интерактивне игре све је присутнија последњих година, нарочито у образовном процесу. С намером да се дигиталне едукативне игре представе не само као интерактивна апликација и део индустрије забаве већ и као интерактивна мултимедија која своју примену налази у оквиру едукативне функције, рад се бави прошиљањем улоге дигиталних игара у постмодерном свету.

Кључне речи: *интерактивни медији, дигитална технологија, едукативни онлајн уџбеници, видео-игре.*

UNION – “Nikola Tesla University”, Faculty of Sports, Department of Sports Journalism, Belgrade, Serbia

DIGITAL GAMES – INTERACTIVE ENTERTAINMENT OR EDUCATIONAL MULTIMEDIA

In the world of simulation, interactive media or interactive multimedia with elements of different contents (text, graphics, animation, video games) are profiled as products and services of computer systems that enable interactive communication of Internet users. Creative abilities and aesthetic achievements of the media within the cultural industries should be sought in new technological solutions, numerous program offers and interactive abilities. The use of digital tools such as digital interactive games has become more common in recent years, especially in the educational process. In order to present digital educational games not only as an interactive application and part of the entertainment industry, but also as an interactive multimedia that finds its use within the educational function, the paper deals with considering the role of digital games in the postmodern world.

Key words: *interactive media, digital technology, educational online textbooks, video games.*

Andrijana V. Vučetić Obadović

e-mail: a.v.andrijana@gmail.com

Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, Nikšić, Crna Gora

UDC 781.4.082.1 F. Šubert

TONALNA ORGANIZACIJA PRVOG STAVA OSME SIMFONIJE FRANCA ŠUBERTA

Franc Šubert se često opisuje kao kompozitor čiji je stil zasnovan na jakoj tonalnoj tradiciji i formalnim rješenjima klasicizma, i koji čini tek male iskorake iz klasičarskog stila, opravdavajući time svoju pripadnost ranoromantičarskoj kategoriji. Po uzoru na klasičarski način organizacije muzičke forme, prvi stav Osme simfonije je sonatni oblik sa uvodom i kodom. U radu će biti prikazan Šubertov način tretiranja tonaliteta, sklonost ka medijantnim odnosima na tonalnom planu, ali i često zamagljivanje tonaliteta do granice značajnog odstupanja od harmonije klasičnog tonaliteta. Pristup izgradnji tonalnog plana rezultira otklonom od klasičarske organizacije i otklonom od samog postupka uspostavljanja jasnog principa organizacije. Naročito odstupanje od klasičarskog modela uočava se u segmentima harmonskog toka razvojnog dijela u kojima je suspendovana tonalnost, upotrebom heksakordalne ljestvice ili tretiranjem akorada kao apsolutnih zvučnih vrijednosti otrgnutih od ljestvične osnove. Sve navedene karakteristike ukazuju na romantičarski stil, u kome je težište na imaginaciji kompozitora umjesto na organizaciji strukture.

Ključne reči: *Franc Šubert, Osma simfonija, tonalni plan,
medijantni odnosi.*

Andrijana V. Vučetić Obadović

e-mail: a.v.andrijana@gmail.com

University of Montenegro, Faculty of Philosophy, Nikšić

TONAL ORGANIZATION OF THE FIRST PART OF THE EIGHTH SYMPHONY OF FRANZ SCHUBERT

Franz Schubert is commonly known as composer whose style is based on strong tonal tradition and formal solutions of classicism. He was a composer who was making small steps out from the classical style, and in that way he justified his affiliation to early romantic category. Like the classical way of organization of musical form, the first part of the Eighth Symphony, is sonata form with introduction and coda. In this work, I will introduce you with Schubert's way of making different tonalities, his tendencies towards medial relations on the tonal plane but on the other side frequent blurring of tonality which spreads all away to the end of significant deviation of classical tonality harmony. Approach to building a tonal plan, results to deflection of classical organization as well as the main process of establishing clear principles of organization. The most visible deflection of classical modality is seen in small parts of breaking the harmony flow through suspension of tonality by using the hexachordal scale or by treating the chords as absolute sound values cut out from the scale base. All these features point to romantic style in which the main idea is gathered over imagination of composer rather than organizing the structure of the work.

Key words: *Franz Schubert, Eighth Symphony, tonal plane, medial relations.*

Franc Križnar

e-mail: franc.kriznar@siol.net

Reteče, Škofja Loka, Slovenija

UDC 784.091.4 (497.4) (497.11)

SLOVENSKO SRBSKI KULTURNI IN ŠE POSEBEJ GLASBENI ODNOSSI NA PRIMERU/RELACIJAH: LJUBLJANA – NIŠ IN OBRATNO

Povod za to razpravo o slovensko srbskih kulturnih in še posebej glasbenih odnosih na primeru/relaciji med Ljubljano v Sloveniji in Nišem v Srbiji, so slovite *Zborovske svečanosti* v Nišu: angažma Slovencev na tem tekmovanju; zbori, dirigenti in dela (slovenskih) skladateljev in obenem povratni angažma tovrstnih srbskih izvajalcev in avtorjev v Sloveniji. V tej smeri in kot osnova so predstavljena predhodna glasbena in druga (zgodovinska) dejstva od začetkov v Nišu in Ljubljani in tudi v sodobnosti do danes; spet v Ljubljani, Mariboru, Nišu idr. Omenjena raziskava pokaže, da je bilo ne le gostovanje slovenskih zborov na tem znamenitem in zdaj že mednarodnem zborovskem tekmovanju v Nišu mnogo več kot pa običajno. Še več: tudi to je pripomoglo k temu, da so ostali nekdaj tradicionalni glasbeni odnosi med Srbijo in Slovenijo še v času nekdanje in bivše skupne Jugoslavije tudi zdaj na novih in državnih ravneh kontinuirani.

Ključne besede: *Zborovske svečanosti, zbori, dirigenti,
skladatelji, tekmovanje.*

CULTURAL AND ESPECIALLY MUSIC RELATIONS BETWEEN SLOVENIA AND SERBIA BY THE EXAMPLE/RELATIONS: LJUBLJANA – NIŠ AND REVERSED

The reason for this discussion on Slovene-Serbian cultural and especially musical relations, using the example/relations between Ljubljana in Slovenia and Niš in Serbia, are the famous *International Choir festivals* in Niš: the involvement of Slovenes in this competition; choirs, conductors and works by (Slovenian) composers and at the same time the return involvement of such Serbian performers and authors in Slovenia. With this orientation in mind and as a basis, previous musical and other (historical) facts from the festival's beginnings in Niš and Ljubljana as well as modern times up to the present day are presented; again, in Ljubljana, Maribor, Niš, etc. The mentioned research shows that the Slovenian choirs' participation in this famous and now international choral competition in Niš was much more than just a guest appearance. Moreover, this also contributed to the fact that the once traditional musical relations between Serbia and Slovenia remained continuous at new and national levels, even in the times of the former and ex-common Yugoslavia.

Key words: *International Choir festivals, choirs, conductors, composers, competition.*

Милена М. Срдић

e-mail: srdicmilena73@gmail.com

Универзитет у Новом Саду, Академија уметности, Нови Сад, Србија

Дуња Г. Деурић Карталовић

e-mail: dunjadeuric@gmail.com

Универзитет у Новом Саду, Академија уметности, Нови Сад, Србија

UDC 792.028.3:78.087.683

ДАМАР – РАЗЛИЧИТИ УМЕТНИЧКИ ИЗРАЗИ ОКУПЉЕНИ ОКО ЈЕДНЕ ОСНОВНЕ ТЕМЕ

Пројекат *Дамар* (*тур.* пулс, крвни суд; у ширем значењу: снага, срчаност, живот) представља *Хорски театар*, односно спој различитих уметничких израза, окупљених око једне основне теме. Музичко-сценски перформанс, који садржи ауторску (наменски писану за пројекат) музику за мешовити хор *a cappella*, композитора Дамјана Деурића, инспирисан је животима седам особа, али кроз њихова дела и мноштвом сличних судбина. Проткан традиционалним и модерним уметничким приступом – *Дамар* нуди могуће одговоре на одређена релевантна, друштвено осетљива питања, кроз уметничку визуру, односно вокално-сценски израз, а притом тежи да *сруши* баријеру између аудиторијума и извођача на сцени.

Кључне речи: *хор, сценски покрет, публика, интеракција.*

Milena M. Srđić

e-mail: srdicmilena73@gmail.com

University of Novi Sad, Academy of Arts, Novi Sad, Serbia

Dunja G. Deurić Kartalović

e-mail: dunjadeuric@gmail.com

University of Novi Sad, Academy of Arts, Novi Sad, Serbia

DAMAR – A FUSION OF DIFFERENT ARTISTIC FORMS OF EXPRESSION CENTRED AROUND A MAIN THEME

Project *Damar* (*in Turkish*: pulse, vein, strength, heartiness, life) represents a piece of *Choral theatre*, a fusion of different artistic forms of expression, centred around a main theme. The musical stage performance, with an original *a cappella* music (specifically written for the project) written for the Mixed choir by the composer Damjan Deurić, is inspired by the lives of seven people, focused on their deeds, as well as similar fates of many others. The project is inwrought with both a traditional and contemporary approach. *Damar* offers possible answers to many relevant, socially-sensitive issues through an artistic vision and vocal-scenic expression, with the intention to break barriers between the audience and the performers.

Key words: *choir, stage movement, audience, interaction.*

Стефан Цветковић

e-mail: stefan.cvetkovich@gmail.com

*Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности,
Београд, Србија*

UDC 780.76 B. Evans

АЛБУМ *CONVERSATIONS WITH MYSELF* БИЛА ЕВАНСА- РАНИ ПРИМЕР ТЕХНОЛОШКИ ПОСРЕДОВАНЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ УМЕТНИКА СА СОПСТВЕНИМ ДЕЛОМ

Експериментални албум америчког цез пијанисте и композитора Била Еванса (Bill Evans, 1929–1980), продуциран 1963. године, рани је пример функционализације технологије као посредника у интерактивном процесу, у којем је Еванс, применом методе наснимавања новог музичког материјала на већ реализовани, истражио могућност креативне комуникације са сопственим звучним записима као „предлошцима“ за обликовање коначне форме музичког дела. Стављајући се у позицију (интер)активног слушаоца, Еванс је дела са албума реализовао у живој комуникацији са раније снимљеним материјалом који је у студијским условима еmitовао као подлогу за симултано спровођење нових извођачких интервенција.

У раду ће бити начињен покушај да се ови поступци сагледају и позиционирају унутар контекста технолошки прејудицираних експерименталних пракси позног модернизма.

Кључне речи: *Бил Еванс, експеримент, снимање музике, пијанизам, технологија.*

Stefan Cvetković

e-mail: stefan.cvetkovich@gmail.com

University of Arts in Belgrade, Belgrade, Serbia

UDC 780.76 B. Evans

BILL EVANS' ALBUM *CONVERSATIONS WITH MYSELF* – AN EARLY EXAMPLE OF A TECHNOLOGICALLY MEDIATED INTERACTION OF THE ARTIST WITH HIS OWN WORK

The experimental album of the American jazz pianist and composer Bill Evans (Bill Evans, 1929–1980) produced in 1963 is an exceptional early example of the functionalization of technology as a means in the realization of an interactive process, in which Evans, by applying the method of recording new musical material to an already realized one, offered the possibility of creative communication with his own sound recordings placed as the “basis” for shaping the final form of recorded music. Placing himself in the position of an active listener, Evans realized the final recordings through the process of improvisation *in situ*, that is, in live interaction with the previously recorded material that he simultaneously let to play as a „background“ for further performing interventions during the new one and final recording process.

In the paper, the position of these procedures will be considered within the context of technologically prejudiced experimental practices of late modernism.

Key words: *Bill Evans, experiment, music recording, piano music, technology.*

Vedrana M. Marković

e-mail: vedrana.mark@t-com.me

Univerzitet Crne Gore, Muzička akademija, Cetinje, Crna Gora

Ana N. Perunović Ražnatović

e-mail: perun_ak@yahoo.com

Univerzitet Crne Gore, Muzička akademija, Cetinje, Crna Gora

UDC [784.9+781.4]:371.3-057.875

KORELACIJA SADRŽAJA IZ NASTAVNIH PREDMETA SOLFEĐO I HARMONIJA U RADU SA STUDENTIMA

Iako korelacija različitih nastavnih predmeta u osnovnim i srednjim muzičkim školama predstavlja uobičajen i poželjan oblik rada, na visokom nivou muzičkog obrazovanja dovođenje u uzajamnu vezu predmeta koji imaju dodirnih tačaka često izostaje. Činjenica je da su nastavni programi obimni, da često nema prostornih i vremenskih mogućnosti da različiti predavači istovremeno organizuju svoja predavanja, te da se gubi izvida potreba da se ciljevi dostignuti iz pojedinačnih predmeta povežu i tako učine znanje upotrebljivijim i operativnim. Autorke rada će pokazati kako je, polazeći od sadržaja koji su prvenstveno vezani za predmet Solfeđo, slušanjem i zapisivanjem u vidu diktata primjera iz muzičke literature moguće stići do sadržaja iz predmeta Harmonija. Studenti opažaju, zapisuju, pjevaju melodiju i harmonizuju je, primjenjujući znanja stečena na predmetu Harmonija. Vraćajući se na kraju procesa slušanju originalne verzije, oni opažaju harmonska sredstva koja je koristio kompozitor, učeći na taj način specifičnosti harmonskog jezika određenog kompozitora i epohe.

Ključne reči: *Solfedo, Harmonija, korelacija, studenti.*

CORRELATION OF THE CONTENTS OF SOLFEGGIO AND HARMONY COURSES IN WORKING WITH STUDENTS

Even though correlation of different teaching courses in elementary and secondary music schools represents a usual and desirable form of work, forming a connection between courses that have common points is often missing in higher music education. The fact is that teaching programs are extensive and there are often no possibilities in terms of space and time for different lecturers to organize their lectures at the same time. Also, there is a failure to recognize the need to link up goals that have been accomplished in individual courses which would make the knowledge more usable and operational. Starting with the contents which are primarily related to Solfeggio course, the authors of the paper will show how one can get to the contents of Harmony course by listening and writing down examples from music literature as dictation. Students are observing, writing down, singing the melody and harmonizing it, by applying the knowledge they acquired in Harmony class. They return to listening to the original version at the end of the process and observe the harmonic means the composer used. In this way, students learn specificities of harmonic language of a certain composer and of a certain epoch.

Key words: *Solfeggio, Harmony, Correlation, Student.*

Ana N. Perunović Ražnatović

e-mail: perun_ak@yahoo.com

Univerzitet Crne Gore, Muzička akademija, Cetinje, Crna Gora

Vedrana M. Marković

e-mail: vedrana.mark@t-com.me

Univerzitet Crne Gore, Muzička akademija, Cetinje, Crna Gora

UDC [78.03+784.4]: (373.5:78) (497.16)

INTERAKCIJA UMJETNIČKE I TRADICIONALNE MUZIKE U SAVREMENIM UDŽBENICIMA ZA SREDNJU MUZIČKU ŠKOLU U CRNOJ GORI

Posljednjih godina u crnogorskom sistemu srednjeg muzičkog obrazovanja sprovedene su značajne aktivnosti: reformisani su Nastavni plan i Obrazovni programi (2019), u okviru kojih i programi za predmete Harmonija i Solfeđo. Predviđeno je da se u realizaciji nastave primjenjuju primjeri iz umjetničke, ali i tradicionalne muzike. Zbog nedostatka odgovarajuće udžbeničke literature, Centar za stručno obrazovanje i Zavod za udžbenike i nastavna sredstva su 2021. godine pokrenuli inicijativu za objavljivanje savremenih udžbenika za srednju muzičku školu za pomenute predmete, koji bi bili uskladeni sa reformisanim programom. U ovom radu će biti prikazani primjeri iz udžbenika za predmete Harmonija i Solfeđo, koji će od nastupajuće školske godine biti u upotrebi u školama, kojima se ostvaruje interakcija umjetničke i tradicionalne muzike u savladavanju određenih zahtjeva. Ovim pristupom muzički folklor dobija značajnije mjesto u savremenom obrazovnom procesu, čime se obezbjeđuje očuvanje tradicije, a upotreba djela iz različitih muzičkih žanrova doprinosi trajnosti i povezivanju znanja.

Ključne reči: *savremeni udžbenici, umjetnička muzika,
tradicionalna muzika, Harmonija, Solfeđo.*

INTERACTION OF CLASSICAL AND TRADITIONAL MUSIC IN MODERN TEXTBOOKS FOR SECONDARY MUSIC SCHOOLS IN MONTENEGRO

In recent years, significant activities have been carried out in the Montenegrin system of secondary music education: the Curriculum and Educational Programs were reformed (in 2019), including programs for the subjects Harmony and Solfeggio. It is planned that examples from classical and traditional music will be used in the educational process. Due to the lack of adequate textbook literature, the Center for Vocational Education and the Institute for Textbooks and Teaching Aids took an initiative in 2021 to publish modern textbooks for secondary music school, which would be in accordance with the reformed program. This paper will present examples from textbooks for the subjects Harmony and Solfeggio, in which classical and traditional music interact in achieving educational goals. With this approach, musical folklore becomes more significant in the modern educational process, which ensures the preservation of tradition, and the use of music pieces from different musical genres contributes to the durability and connection of diverse knowledge.

Key words: *modern textbooks, classical music, traditional music,*

Harmony, Solfeggio

Vedrana M. Marković

e-mail: vedrana.mark@t-com.me

Univerzitet Crne Gore, Muzička akademija, Cetinje, Crna Gora

Andrea M. Čoso Pamer

e-mail: coso.andrea@gmail.com

ŠOSMO „Vida Matjan“, Kotor, Crna Gora

UDC 784.9:371.3 V. Matjan

DIDAKTIČKE PJESME VIDE MATJAN I NJIHOVA PRIMJENA U SAVREMENOJ NASTAVI SOLFEDA¹

Jedna od najvažnijih ličnosti na području muzičke pedagogije u Crnoj Gori u periodu nakon Drugog svjetskog rada jeste Vida Matjan – pedagog, kompozitor, organizator muzičkog života i osnivač muzičke škole u Kotoru. Našu pažnju privlače didaktičke pjesme koje je komponovala za potrebe početne nastave solfeda, a koje čine dio neobjavljenog rukopisa pod nazivom Muzička početnica. Rukopis, između ostalog, obuhvata 17 pjesama. Inspirisane različitim temama: od urednosti, lične higijene, radnih navika, ljubavi, predstavljale su u doba kada su nastale put kojim je Vida Matjan uvodila svoje učenike u svijet muzičke pismenosti. U radu se predstavljaju neke od ovih pjesama, koje i danas mogu biti zanimljive učenicima. Uz pristup koji bi podrazumijevao i izvođenje aranžmana na instrumentima Orfovog instrumentarijuma, autorke imaju težnju da se ove pjesme približe savremenim generacijama učenika i nastavnika, čime bi značajan rad Vide Matjan postao dostupan široj pedagoškoj javnosti.

Ključne reči: *solfedo, didaktičke pjesme, Vida Matjan,*

Orfov instrumentarijum.

---

¹ Rad je dio istraživanja koje se realizuje u okviru projekta pod nazivom „Uloga i značaj Vide Matjan u razvoju kulturnog i muzičkog života u Crnoj Gori“, a koji sufinansira Ministarstvo kulture i medija Crne Gore.

DIDACTIC SONGS OF VIDA MATJAN AND THEIR APPLICATION IN CONTEMPORARY SOLFEGGIO CLASSES¹

One of the most important persons in the field of music pedagogy in Montenegro in the period after the Second World War is Vida Matjan – a pedagogue, composer, organizer of music life and founder of music school in Kotor. Our attention is drawn to didactic songs which she composed for the needs of beginners' solfeggio classes, and which are part of unpublished manuscript titled Music Primer. The manuscript contains 17 songs, among other things. Inspired by different topics such as tidiness, personal hygiene, work ethic, love, these songs represented a way for Vida Matjan to introduce her students to the world of music literacy, in the age when they were created. The paper presents some of these songs, which can be interesting to students even today. With the approach that would imply performing the arrangements on Orff instruments, the authors aspire to familiarize modern generations of students and teachers with these songs, which would make Vida Matjan's work accessible to a wider pedagogical public.

Key Words: *Solfeggio, Didactic Songs, Vida Matjan, Orff Instruments.*

---

¹ Paper is a part of research which is realised within the project "Role and importance of Vida Matjan in development of cultural and musical life in Montenegro", which co-finances Ministry of culture and media of Montenegro.

**Deseti nacionalni naučni skup
sa međunarodnim učešćem**

Niš, 7–8. oktobar 2022.

BARTF 2022

**UMETNOST I KULTURA DANAS:
INTERAKCIJA**

Knjiga apstrakata

Izdavač

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU
SRPSKA AKADEMIJA
NAUKA I UMETNOSTI
OGRANAK SANU U NIŠU

Za izdavača

Prof. dr um. Milena Injac,
dekan Fakulteta umetnosti u Nišu
Dopisni član SANU Vlada Veljković,
predsednik Komisije za rukovođenje
radom Ogranka SANU u Nišu

Upravnik Izdavačkog centra

Dr Danijela Zdravić Mihailović

Urednik

Dr Igor Nikolić

Lektura

Aleksandra Gojković (srpski jezik)
Ivana Đelić (engleski jezik)

Grafički dizajn naslovne strane

Anita Milić

Prelom i tehnička priprema

Dr um. Jefimija Stoičić

Univerzalna decimalna klasifikacija

Vesna Gagić

Štamparija

"Grafika Galeb" d.o.o. Niš

Tiraž

70

**The tenth national scientific forum
with international participation**

Niš 7–8th October 2022

BARTF 2022

**ART AND CULTURE TODAY:
INTERACTION**

Book of Abstracts

Publisher

UNIVERSITY OF NIŠ
FACULTY OF ARTS IN NIŠ
SERBIAN ACADEMY
OF SCIENCES AND ARTS
BRANCH OF SASA IN NIŠ

For publisher

Prof. DMA Milena Injac, Faculty of Arts
in Niš, dean
Corresponding Member of SASA Vlada
Veljković, President of the Commission
for the SASA Branch in Niš work
managing

Head of Publishing center

PhD Danijela Zdravić Mihailović

Editor

PhD Igor Nikolić

Language editors

Aleksandra Gojković (Serbian language)
Ivana Djelić (English language)

Book cover graphic design

Anita Milić

Layout and Technical processing

D.A. Jefimija Stoičić

UDC

Vesna Gagić

Press

"Grafika Galeb" d.o.o. Niš

Print run

70

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.036(048)
78.01(048)

НАЦИОНАЛНИ научни скуп са међународним учешћем Балкан Арт Форум
(10 ; 2022 ; Ниш)

Umetnost i kultura danas: interakcija : knjiga apstrakata / X nacionalni naučni
skup sa međunarodnim učešćem Balkan Art Forum 2022, Niš, 7–8. oktobar 2022. ;
[urednik Igor Nikolić] = Art and culture today: interaction : book of abstracts / X
National Scientific Forum with International Participation Balkan Art Forum
2022, Niš 2022, 7 – 8th October 2022 ; [editor Igor Nikolić]. - Niš : Univerzitet,
Fakultet umetnosti = University, Faculty of Arts : SANU, Ogranak SANU u Nišu =
SASA, Branch of SASA in Niš, 2022 (Niš : Grafika Galeb). - 58 str. ; 21 cm

Uporedno srp. tekst i engl. prevod. - Tekst ѡir. i lat. - Tiraž 70.

ISBN 978-86-85239-86-1

а) Уметничко образовање -- Апстракти б) Музика -- Апстракти

COBISS.SR-ID 76413449

9 788685 239861